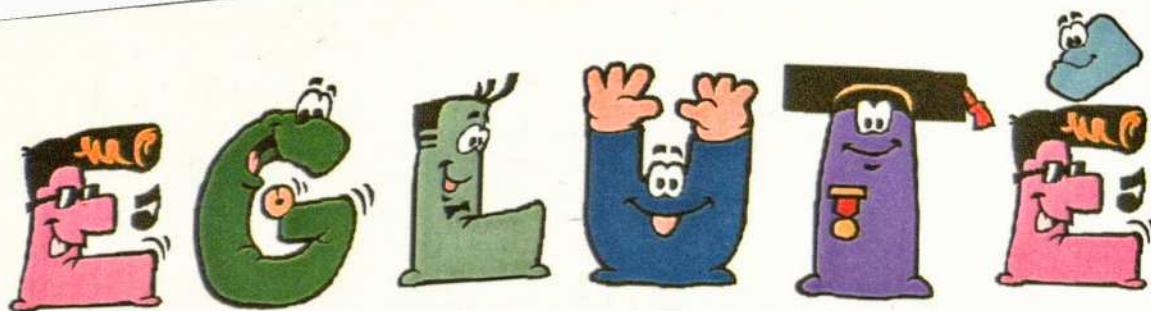

GEГУЖЉ * 2000 * MAY

VOL 51/NR. 5

EG L U T Ė

GEGUŽĖ / MAY / 2000 Vol. 51 / Nr. 5

TURINYS

- 1 MOTINOS DIENA, *Ramutė Skučaitė*
- 2 MOTINA, *Jonas Biliūnas*
- 5 SENELE, TAU DĖKOJU, *Anzelmas Matutis*
- 6 IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO
- 9 ALEKSIUKAS IR MOTUTĖ, *Vaižgantas*
- 10 LIETUVIŲ KALBOS SKYRELIS
- 12 MŪSŲ KŪRYBA
- 21 TOMUKAS, *Dalia Staniškienė*
- 22 IŠ PASAKŲ SKRYNIO
- 24 „SVEIKA, MARIJA“
- 25 IŠ ISTORIJOS LOBYNO
- 29 AR ŽINAI?
- 31 GALVOSŪKIAI
- 33 JUOKŲ MAIŠELIS
- 34 DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

Viršelįs: dail. Vidos Alesienės

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išėina 10 numerių per metus: prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

REDAKCIJA: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo Taryba

REDAKTORĖ: Regina Kučienė

TECHNINĖ REDAKTORĖ: Audronė Norušienė

ADMINISTRATORIUS: Viktoras Kučas

13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

Tel. (708) 301-6410; Fax: (708) 301-6410

EGLUTĖ (USPS 169-200) a magazine for children in the Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00, single copy \$1.50, to Lithuania and other countries, \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Second class postage paid at Lockport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: EGLUTE, Lithuanian Educational Council of the USA Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441.

Printed by Ričardo spaustuvė, Palos Hills, IL 60465

MOTINOS DIENA

Ramutė Skučaitė

*Mamyte mylima,
Tu – laimės pasagėlė.
Mamyte, tu – daina,
Tu – mano pasakėlė.*

*Mamyte, tu šilta
Saulytė dieną blausią,
Tu – pievoj atrasta
Gėlytė raudoniausia.*

*Galėčiau daug vardų
Tau šiandien sumanyti.
Gražesnio nerandu
Už mieląjį – Mamytė.*

Dailininkė Diana Faraponienė

Motina

Jonas Biliūnas

— Mama, valgyt noriu! – prašau nepaspėjęs įeiti gryčion.

— O kur taip ilgai lakstei? – rūščiai, bet kartu rūpestingai sako motina. — Matai, visas sušalęs, net pamėlynavęs.

— Buvau pas Petrą: senutė lėlę parodė... – atsakau, greitai alsuodamas.

Noriu nusivilkti savo žiponą, bet jokių būdu negaliu ištraukti iš rankovės rankos. Motina meta verpti, priėjus nuvelka mane, – žiponą padeda ant lovos, kepurę pakabina ant kablio, eina prie krosnies ir įpila man šiltų užbalintų batvinių. Išalkęs ir sušalęs, valgau kaip šieną pjovęs. Pabaigęs persižegnoju balsiai ir iš palengvo, bijodamas apsirikti, einu prie motinos. Prisiglaudęs ir padėjęs ant jos kelių savo galvą, tyliau ir klausaus tik, kaip romiai ir vienodai užia ratelis. Taip gera prie motinos! Ji viena ranka verpia, kita glosto mano galvą. Gryčioj daugiau nieko nėra.

— Mama, ar ir mane senutė atnešė iš upelio? – klausiu jos.

— Tai kaipgi, vaikeli, atnešė, – atsako motina.

— Ar ir tada buvo taip šalta?

— Labai šalta buvo, vaikeli, labai.

„Kaip tai nesušalau?“ – ateina man mintys, o motina nė tai man, nė tai pati sau viena kalba toliau:

— Tu gimei pavasarį, prieš pačias Velykas, silpnutis toks buvai, tarėm, kad nebegyvensi; tą pačią dieną ir krikštytų tave vežė. Ir paskui

ilgai dar buvai nesveikas: už metų pradėjo keltis ant kaklo ir rankų votys, maniau, kad jau tikrai mirsi, ir marškinėlius baltus pasiuvau.

— Ar tuos, ką ir dabar šventėmis nešioju? – klausiu motinos.

— Tuos, – atsako ji ir ima mane ant kelių.

— O kur aš būčiau buvęs, jeigu būčiau numiręs?

— Aukštai danguj, pas Dievulį.

— Ar ir baltais marškinėliais visados būčiau nešiojęs?

— Tau tenai būtų daug gražesnius davę, – tenai būtum kaip aniolėlis, nes visi maži vaikeliai, kurie numiršta, aniolėliais palieka.

— Ar ir sparnelius turėčiau?

— Turėtum.

— Tai kodėl, mama, aš nenumiriau? – klausiu, tarsi gailėdamasis, kad taip neatsitiko.

— Gerai, vaikeli, kad nenumirei, argi nebūtų gaila manęs palikti? – sako jausmingu balsu motina, spaudžia mane prie savo krūtinės ir bučiuoja man galvą. Paskui rūpestingai apžiūri mano kaklą, galvą ir veidą, ar nėra tenai kokio skaudulio ar žaizdos, ar nesusikūliau kur belakstydamas, atsega ir atraito mano marškinių rankovę: iš abiejų rankos pusių aiškiai žymios nuo buvusių vočių įdubusios užgijusios žaizdos.

— Iš čia net kaulelis nedidelis iškrito, kada trūko votis, – kalba motina, čiupinėdama atsikišusį ir skaudantį guburėlį.

— Nebus iš tavęs artojo, – tęsia ji gailestaudama toliau. — Būsi ubagėlis ir duonos negalėsi sau užsidirbti, ir skriaus tave kaip mažesnįjį visi...

Nors nesuprantu gerai motinos žodžių, bet jaučiu, kad būsi nelaimingas: pasidaro taip graudu ir skaudu, kad, prisiglaudęs prie jos krūtinės, pradedu balsiai verkti.

— Cit, vaikel, neverk, – maldo ji mane. — Aš tau padainuosiu garnio dainą, – nori?

— Noriu, – atsakau kniuksėdamas per ašaras, nes tą dainą motina man dažniausiai dainuodavo. Verpdama motina supa mane savo kojom, o maloni dainos gaida tarsi lepina ir liūliuoja prie miego. Man taip gera, taip jaučiuos laimingas ir ramus!

— Garnys, garnys, tas ilgakaklys! – girdžiu jau snausdamas taip maloniai skambančius ir plaukiančius dainos žodžius.

Greitai užmiegu ir jaučiu tik, kaip mane motina neša ant lovos, šiltai apkloja ir, peržegnojus mano galvą, grįžta prie savo darbo...

Žodynas

žiponas (svetimybė) – *švarkas*

aniolas (svetimybė) – *angelas*

gryčia – *troba*

Motinos ranka švelni.

Motinos žodis dangų pramuša.

Be motinos tušti namai.

Senele, tau dėkoju

Anzelmas Matutis

Žila senele,
Tau dėkoju
Už pasakų takus žavius,
Už raitelius,
Kurie kapojo
Prie kryžkelės devyngalvius.

Už milžinus,
Kad jie palaukėj
Kepurėm pylė kalveles,
Už nykštukus,
Kad šaukšte plaukė
Per jūras ir marias galias.

Už kamarėlę –
Slaptą slaptą –
Su uogiene ir medučiu
Ir už riestainį,
Kiškio keptą
Po ąžuolu šimtamečiu.

Numegzk man
Margą pirštinėlę,
Aplėsk gėlėta skarele...
Dar šimtą metų,
Sengalvėle,
Žydėki mums obelėle!

IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO

Aitvaro dovanos

Vienas turtingas ūkininkas, apeidamas savo pievas, kurios buvo paežerėje, pastebėjo pamiškėje išdegintą be augalų vietą. Ar buvo kas jam pasakęs, ar iš tėvų buvo girdėjęs, kad pieva taip išdega ten, kur aitvaras mėgsta vakarais ilsėtis. Todėl nutarė surasti aitvarą ir paprašyti, kad jis jam turtus nešiotų.

Gražų tylų vasaros vakarą jis nuėjo ton vieton ir mato: sėdi pamiškėje čigonas.

— Aitvaras ar paprastas čigonas vagilius? – mano žmogus ir nežino, ar priėti jam ir užkalbinti jį, ar ne?

Galvojo, galvojo, pagaliau ir mano:

— Jei čigonas vagilius, ką jis man gali padaryti? Juk su savim aš nieko neturiu. O jei aitvaras, tai jį juk aš norėjau surasti.

Taip pamanęs priėjo ir klausia:

— Ko čia sėdi vienas pamiškėje?

— Sėsk ir tu, – sako jam čigonas: – tada sėdėsiva dviese.

— Ne aitvaras! – pamanė žmogus, bet visgi priėjo, atsisėdo ir klausia:

— Iš kur tu čia atsiradai vienui vienas? Rodos, niekur pas mus čigonų nebuvo matyti! Tik pievą man volioji.

— Aš ne čigonas, bet aitvaras.

Nusigando žmogus, pašoko iš vietos ir nežino bėgti jam ar pasilikti.

Aitvaras nusijuokė ir sako:

— Juk mane norėjai pamatyti, tai ko dabar nusigandai? Aš žmonėms pikta nedarau. Sėskis!

Atsisėdo vėl žmogus, patylėjo kiek, bet greitai atsikvėpė, įsidrąsino ir ėmė pasakoti, kad jis vargsta, kad skatiko susigriebti negali, kad sunku jam gyventi. Kiek žodžių tarė, tai vis netiesą.

— Tai ko gi tu iš manęs nori? Neisiu aš į tavo bernauti, kad už tavo artau, akėtau ir pievas šienautau.

— Taip, – sako žmogus, – bet aš girdėjau, kad tu, kam nori, tam turtų prikrauni. Jau aš tau nepasigailėtau nei pautienės, nei medaus, nei saldaus pieno. O žmonės kalba, kad tu visa tai mėgsti.

— Tu tokis, kaip sakei, vargšas ir tiek tavo suniekė graužia, kad geriau patsai visa suvalgyk ar savo nelaimingai šeimai suvalgydink, o aš apsieisiu.

— Tai tu man nenori padėti? – klausia žmogus. — Ar gal mūsų seneliai netiesą apie tavo buvo kalbėję? Nors saujelę man aukso vargo dienai duotai.

— Gerai, – sako aitvaras, – duok šen kepurę!

Atstatė žmogus kepurę, ir aitvaras jam kaupiną ją pripylė.

— Ar užteks? – klausia aitvaras.

— Kiek tu man čia davei! Kelias saujeles. Verta man buvo dėl tiekos prašyti!

— Štai kokis tu gobšus! – sako aitvaras. — Kitas tavo vietoje dėkote dėkotų, jeigu tiek iš manęs gautų.

— Man pievos daugiau sugadinai, negu čia man davei, — įsidrąsinęs kalba žmogus.

— Gerai, — sako aitvaras: — kišk sterblę, dar žiubtersiu.

Atkišo žmogus sterblę — ir aitvaras prižėrė jam dar pilną sterblę.

— Dar truputį duotai, — sako vis nepatenkintas gobšuoelis, — matai, dar į kišenes galėtau paimti.

— Gerai, — sako aitvaras, — atstatyk ir kišenius.

Žmogus vieną kišenių atstatė — ir aitvaras pribėrė jam aukso, atstatė kitą kišenių — pribėrė ir kitą.

Gavęs tiek aukso, gobšuoelis pamiršo ir padėkoti, ir atsisveikinti, bet risčiomis per mišką nudūmė namo. Eidamas vis galvojo:

— Kad tik nesusitiktau su kuo nors. O tai gali pamatyti, kiek aukso nešu, ir dar apiplėšti.

Parbėgo namo uždaržiais, užutvarčiais ir tiesiog kamaron.

Išpylė iš sterblės tiesiog ant lovos, žiūri — ogi pūvėsiai paprasti. Kimšt ranką vienan, kitan kišeniun — ogi mėšlas. Griebė kepurę, verčia — ogi supuvę, sukirmiję krembliai.

Nusikeikė žmogus, taip apgautas. Bet patsai buvo kaltas. Kad būtų pasitenkinęs tuo, ką jam buvo davęs iš pradžios aitvaras, būtų dar labiau praturtėjęs, negu buvo.

Aleksiukas ir motutė

Vaižgantas

— Parbėgi, nenuorama, nors vakarą, – sutinka Taučvienė Aleksiuką prieš pat saulei sėdant. — Visą dieną nevalgęs! Kuo tu ir gyvas beesi per vasarą? – aimanuoja jo plaukelius maloniai glostydamą.

— Kaipgi tu, sūneli, palieki mane vieną? Aš – sena, dieglį gavau, lapus ir vandenį benešdama. O kad tu būtumei buvęs, ant lazdos būtuva pasisvėrę ir gražiai, lengvai parnešę...

Ir taip Aleksiukui gailu savo motutės, taip baisus tas dieglys pašonėje, jog negali rasti žodžių save išpeikti už tokį užsimiršimą. Kuone su ašaromis glaudžiasi prie motinos šono, tylomis maldaudamas, kad atleistų ir užmirštų.

LIETUVIŲ KALBOS SKYRELIS

Jei kalba išliks, gyva išliks Lietuva, kalba sunyks – nebus Lietuvos,
nebus lietuvninkų.

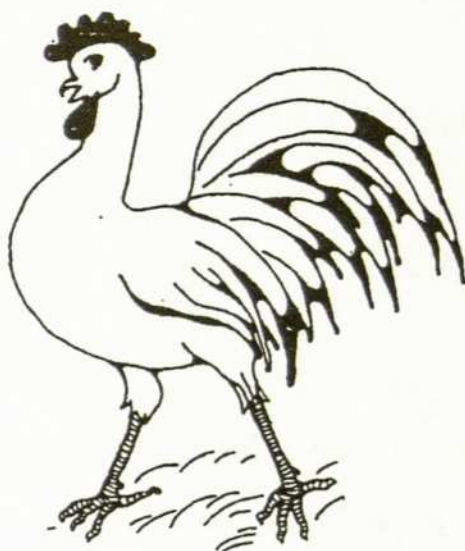
Jonas Basanavičius

Paukščių kalba

V. V.

*Vištos sako: kut-ku-daku,
O gaidžiukas: ka-ka-ryku!
Žąsys kalba: gir, gar, gar,
O antytės: kvar, kvar, kvar!*

*Kalakutas pasipūtęs
— Šuldu, buldu – kad suriko,
Ir paukšteliai nuo kiemelio
Išsigandę tuoj išnyko.*

Rodyklėmis pažymėkime, ką kuris žodis reiškia.

išsipildyti

žavėti

derinti

dalinti

kupinas

priekaištauti

ištikimas

daryti taip, kad tiktų

skirstyti į kelias dalis

pilnas su kaupu

reikšti nepasitenkinimą, nurodant trūkumus

patraukti nepaprastomis ypatybėmis, džiuginti

patikimas, kuriuo galima pasitikėti

tapti tikrove, pasitvirtinti, įvykti

Skaičiuotė

Vaikai, vaikai, vanagai,
Šokit, grokit kaip žiogai.
Tam, kas šokti nemokės,
Varnas gaudyti reikės.

Užbaigti sakinius:

Pramiegojo, nes sugedo (*televizorius, magnetofonas, laikrodis*).

Pavėlavo, nes (*pavalgė, pramiegojo, parvažiavo*).

Susirgo, nes buvo labai (*šilta, šalta, šviesu*).

Neatėjo, nes sirgo (*gripu, laiku*).

Skubėjo, nes nenorėjo (*važiuoti, miegoti, pavėluoti*).

BAIK PRIEŽODŽIUS:

Parengė Onutė Zdanytė

1. Darbšti kaip...

2. Sutinka kaip šuo su ...

3. Nors prie žaizdos ...

4. Ant jo galvos gali ir kuolą ...

5. Gyvena kaip inkstas ...

6. Susiraukęs kaip ...

Atsakymai: 1. bitelė, 2. katė, 3. dėk, 4. tašyti, 5. laukuose, 6. naginė.

MŪSŲ KŪRYBA

DIENA, SKIRTA MAMYTĖMS IR MOČIUTĖMS

Kr. Donelaičio lit. mokyklos Vašingtone mokiniai rašė apie savo mamas:

Mano mama yra geriausia, mieliausia, gražiausia, kaip šio pavasario gėlės!

Parašysiu prisiminimą apie savo mamą ir save.

Tai įvyko Vilniuje 1996 metų žiemą. Mūsų šeima gyveno sode, nes butą mieste buvome išnuomavę. Sodas randasi „Studentų miestelyje“ (Antakalnyje). Aš lankiau mokyklą Šeškinėje. Iš Šeškinės iki Antakalnio reikėjo važiuoti 45 minutes autobusu. Po pamokų važiuodavau į tautinių šokių repeticijas. Po repeticijų manęs laukdavo mama. Dar reikėdavo laukti sesutės iš choro repeticijos. Visos trys pavargusios turėdavome grįžti į sodą. Jau būdavo labai tamsu. Šalta. Daug sniego, o iki sodo nuo autobusų stotelės dar 2 km. pėstute per miškelį. Aš mamai kniaukiu: „Mama, aš pavargusi, man skauda kojas.“ Mama paguodžia: „Būkim ištvermingos, mergaitės.“ Pasijutom geriau. Pradėjome juoktis, išsivoliojome sniege ir tada aš pamačiau labai ryškias žvaigždes danguje. O mano mama ir uždainavo: „Daug žvaigždžių dar liko neskaičiuota...“ Buvo labai smagu. Nuovargio kaip ir nebūta. Kai pagaliau pasiekėme sodą, mūsų laukė močiutė ir senelis, paruošę vakarienę.

Dabar aš su mama Amerikoje. Čia mes taip nevargstame kaip Lietuvoje. Lietuvoje per Motinos dieną mamai priskindavau didelę puokštę žibučių.

Monika Kraujelytė

Mano mama yra labai gera mano draugė. Ji visada rūpinasi, kad būčiau saugi. Kai man reikia pagalbos su mokyklos pamokomis, ji visada man padeda. Kiekvieną kartą, kai aš turiu europietiško futbolo žaidimą arba turnyrą, mama visada stengiasi nuvažiuoti žiūrėti rungtynių ir ji man šaukia lietuviškai: „Bėk, Natalija!“, arba ji šaukia mano draugėms: „Go, Sammi, go! Go, Stephi, go!“ Mama man leidžia po rungtynių pabūti su mano geriausia drauge Lindsay. Mes viena nuo kitos toli gyvenam.

Ji mane veža į apsipirkimo centrą pirkti batus ir rūbus. Mama padeda sutvarkyti mano ir sesutės kатыtes – Vėją ir Pūkę. Ji moko mane kaip aš turiu elgtis, sutvarkyti savo rūbus ir plaukus. Ji padeda man sutvarkyti mano kambarį ir daiktus. Mama bando mane išmokyti kaip užlaikyti sutvarkytą kambarį, bet aš nevisada klausau. Man patinka virti ir kepti. Mano mėgiamiausias jos pagamintas maistas yra pomidorų padažas, kurį galima užpilti ant makaronų.

Aš pradėjau eiti į lietuviškos mokyklos Kiškių grupę. Kiekvieną savaitę aš, mama ir sesutė Laura važiuojame į lietuvišką mokyklą. Mama jau daug metų yra mokyklos direktorė. Net ir prieš mano gimimą mama buvo direktore, o man dabar jau trylika metų. Mama veda mane į lietuvišką mokyklą, bažnyčią ir veža į lietuviškas stovyklas – „Dainavą“ ir „Neringą“. Lietuvybė ir lietuviška mokykla mamai yra labai svarbu. Mama taip pat mėgsta skristi į Europą. Aš su ja skridau į Lietuvą, Graikiją, Italiją ir man visur buvo įdomu.

Natalija Bailey

MAMA

*Ji yra mano
geriausia draugė.*

*Kur ji žiūri –
Tai saulė šviečia.
Kur ji vaikšto –
Gėlės auga.*

*Kur ji ranką deda –
Tai šilta.
Ką bučiuoja –
Tai gera.*

*Mes su mama einam
Į mišką ir kalbam.
Kalbam apie gyvenimą
Ir apie šeimą.
Kartais katytė ateina.*

*Jeigu kas nors paklaustų:
— Kas tavo geriausia draugė?
Tai aš atsakyčiau:
— Mano Mama –
Ji yra mano pasaulis.*

Alina Naujokaitytė

MOČIUTĖ

Mano močiutė yra 85 metų. Ji atsikraustė gyventi pas mus. Jai patinka su mumis daug juoktis. Kai aš žaidžiu krepšinį, ji dažnai važiuoja į žaidimus. Ji man pasakoja apie savo vaikystę, kaip aš gimiau ir buvau maža mergytė. Močiutei patinka skaityti knygas ir spręsti kryžiažodžius.

Natalija Bailey

MOMO

Mano MOMO gyvena Connecticut valstijoje. Mes galime susisiekti telefonu ar laiškučiais. Vasarą aš nuvažiuoju pas ją ir mes važiuojame prie pajūrio pasimaudyti, pavaikšioti ir pasidžiaugti.

Mano MOMO labai skaniai verda ir kepa. Ji išmokė mane virtinius daryti, paskaito man pasaką iš lietuviškos knygos. Kartais mes mezgam ir siuvinėjam. Man įdomu klausyti kai ji kalba apie gyvenimą. Ji tiek daug moka... Anksčiau ji dirbo Pfizer kompanijoje. Man šiek tiek patinka griežtas mokslas. Gal vieną dieną aš paseksiu jos pėdomis.

Alina Naujokaitytė

MAMYTEI

Mamyte, tau dėkoju

Už šilumą ir meilę,

Už nemigo naktis,

Mamyte, Tau dėkoju.

Tik prie Tavęs prigludus

Gerus sapnus sapnuoju,

Tik Tavo rūpestėliai

Mane visur vaduoja.

Dovilė Urbanavičiūtė

Mastaičių prad. m-kla, Kauno rajonas

MAMYTEI

Nuo tos dienos, kai tu išvydai pasaulį, į tave žvelgia mamytės akys. Jos tokios mielos, pilnos meilės. Viską mama atiduotų už tai, kad jos vaiko gyvenimas būtų laimingas, kad jo nekankintų baisios ligos.

Mes net nepagalvojame, ką reiškia žodis Mama. O juk tame žodyje telpa viskas, kas gražiausia ir geriausia pasaulyje. Tai gėris, grožis, meilė. Ir dar daug dalykų, kurių neįmanoma išsakyti žodžiais. Nejau įmanoma įsivaizduoti linksmą, gražų pasaulį be mamos?

Dažnai galima išgirsti, kai vaikas isteriškai ant mamos rėkia. Dažnai girdime, kad vaikai nebeklauso mamų. Bet bent kartą ramiai pagalvokime, kiek skausmo mamai teikia tie šiurkštūs žodžiai! Susimąstykime, kas būtų, jei netektume mamos... Juk ji pasaulyje tik viena. Tai mylėkime Mamą, padėkime Mamai, neskaudinkim jos!

Adelė Žeimytė

Kretinos rajonas, Erlėnų kaimas

SVEIKA, MOČIUTE,

Sveika, geroji.

Aš laimės žiedą

Tau dovanuju.

Aš Tau priskinsiu

Gėlių gražiausių

Ir palinkėsiu

Metų ilgiausių.

Kad Tavo veide

Šypsnys spindėtų,

Anūkų dainos

Tave lydėtų.

Būki laiminga,

Brangi močiute,

Tau laimės linki

Visi vaikučiai.

Rūta Sinkevičiūtė-Nevulytė

Lenkija

MOČIUTEI

*Priskinsiu puokštelę gėlių,
Nunešiu močiutei geriausiai,
Paguosiu močiutę
Šiltu žodeliu
Ir padainuosiu dainelę
Pačią gražiausią.
Močiutė džiaugsis
Mano dainele, –
Močiutei bus linksmiau.*

Indrė Tutlytė

Kaunas, 31-oji vid. m-kla

ŠATRIJOS RAGANA

Vasarą, kai buvau grįžusi į Lietuvą, su draugais nusprendėme važiuoti į Palangą pasimaudyti. Pakeliui pamatėme kalną ir nusprendėme sustoti ir jį apžiūrėti. Buvome Telšių rajone ir stovėjome prie Šatrijos kalno. Užlipome į kalną ir ten pamatėme namą. Aš atsiminiau istoriją apie Šatrijos Ragana, kuri buvo labai puiki 19 amžiaus rašytoja ir kultūros žinių skleidėja. Tikroji jos pavardė buvo Marija Pečkauskaitė.

Prisijungėme prie ekskursijos ir susipažinome su visa to laikotarpio istorija. Praslinko valanda ir mums reikėjo išvažiuoti. Dabar aš atsimenu tą kalną, kaip nuostabiausią kalną kurį aš atsimenu.

Emilija Gaubaitė

Maironio lit. mokykla NY

KAS KELIASI ANKSTŲ RYTELĮ?

Kas vaikui prausia burnelę?

Kas skuba, dirba ir triūsia,

Kas verda mums košę ir kruopas?

Tai mūsų motulė,

Tai mūsų brangioji

Kas rytą dienele –

Skubėt nenustoja.

Ji vaiką paguodžia,

Jam širdį ramina.

Išmoko mylėti

Ir visko, ką žino.

Todėl tau, mamyte,

Pavasario gėlės.

Todėl tau, brangioji,

Graži vasarėlė.

Todėl tau, mamyte,

Dėkojam, kiek galim.

Gyvenki laiminga

Dar šimtą metelių.

Onutė Sinkevičiūtė-Nevulytė
Lenkija

PAVASARIS

Jau pavasaris atėjo

Visos gėlės sužydėjo

Ir šilta saulutė

Skaisčiai suspindėjo.

Ir margi drugeliai

Jau skraidyt pradėjo,

O paukšteliai čiulbonėliai

Lietuvon parskrido.

Gaivus lietaus lašas

Pakelia žolelę,

Prausia lengvą debesėlį

Ir gaivina purią samanėlę.

Sraunūs upeliai

Vingiuoja, čiurlena,

O žali pumpurėliai

Sveikina bundančią žemę.

Fausta-Vilija Rasčiūtė

Lietuva

ZUIKIO IR VILKO IMTYNĖS

Viename miške gyveno vilkas ir zuikis. Kartą zuikis ir vilkas susiginčino, kuris iš jų stipresnis. Nutarė, kad rungtiniaus ir kas laimės, bus miško herojus. Vilkas ir zuikis atėjo į didelę miško pievą. Susirinko daug žvėrelių. Prasidėjo imtynės. Vilkas buvo daug didesnis ir stipresnis, bet zuikis buvo daug gudresnis ir greitesnis. Vilkas iškėlė rankas ir norėjo griebti zuikį už ausų, bet zuikis strikt ir stovi vilkui už nugaros. Vilkas bumt ant žemės ir guli. Šiaip ne taip vilkas atsikėlė ir vėl bandė sugriebti zuikį, o zuikis vėl strikt ir pabėgo. Vilkas gaudė, gaudė zuikį, kol visai nuvargė ir pargriuvo. Tada zuikis užsoko ant vilko, iškėlė jo uodegą ir pasiskelbė, kad nugalėjęs vilką tapo miško herojumi.

Andrius Valiūnas

Maironio lit. mokykla NY

PALANGA

Palanga yra prie Baltijos jūros. Ji yra žymiausia Lietuvos pajūrio vasarvietė. Palangoje yra Birutės kalnas, gražus parkas, grafo Tiškevičiaus rūmai ir labai didelis pliažas. Vasarą būna labai daug poilsiautojų.

Birutės kalnas pavadintas kunigaikštienės vardu. Birutė buvo bajoro Vidimanto dukra ir gyveno Palangoje. Kartą didysis kunigaikštis Kęstutis, grįždamas iš karo su kryžiuočiais, jojo per Palangą. Pamatė Birutę, kuri buvo labai graži. Ją pamilo, parsivežė ją į Trakus ir vedė. Kai Kęstutis mirė, Birutė sugrįžo į Palangą ir gyveno ten iki mirties. Kai ji mirė, ją palaidojo ant kalno, todėl kalnas ir pavadintas jos vardu.

Grafo Tiškevičiaus rūmai yra labai gražūs ir dideli. Aplink tuos rūmus auga gražiausias Lietuvos parkas. Tuose rūmuose dabar įrengtas gintaro muziejus.

Palangos pliažas yra pats geriausias prie Baltijos jūros. Jis yra didelis, švarus, yra daug smėlio kopų. Prie jūros auga pušys. Į jūrą pastatytas ilgas tiltas, kuriuo žmonės mėgsta vaikščioti, o vakarais palydėti saulę.

Šią vasarą aš buvau Lietuvoje, Palangoje ir maudžiausi jūroje. Buvo šalta, bet smagu.

Vytenis Krukonis
Bostono lit. mokykla

TOMUKAS

Dalia Staniškienė

*Trijų metų jau Tomukas –
Vyras didelis išties!
Nori jis padėti tėtei:
Kala vinį iš peties!*

*Mėgsta mašinas, motorus,
Žolę piauti jam smagu!
Nesvarbu, koks lauke oras –
Žais lauke su šuniuku!*

*Tomas bokštą stato aukštą,
O senelis jam padės.
Su močiute puodus, šaukštus
Šveis ir laistys gėlytes...*

*— Kur šiandien važiuosim, mama?
Klausia Tomas atsikėlęs.
— Į lietuvišką darželį!
Bus dainų ten, pasakėlių...*

*Andrius, Aras ir Elytė –
Sukasi visi ratėly:
Labą rytą, labą rytą!
Linksma Tomui jau daržely.*

*Myli jis labai broliuką,
Mėgsta žaisti su vaikais,
Važinėja dviratuku
Ir sportuoja su draugais.*

*Trijų metų jau Tomukas!
Kala vinį iš peties.
Su vaikais ratėly sukas –
Vyras didelis išties!*

IŠ PASAKŲ SKRYNIOS

Oi, Išdykėli!

Vieną rytą mamytė Katė gavo laišką.

— Pas mus paviėšėti atvažiuos jūų pusbrolis Išdykėlis, – žiūrėdama į penketą savo kačiukų, pasakė ji.

Valandėlę stojo tylą.

— Tai jau ne! – pašokęs ant kojų, sušuko tėvelis Katinas. — Pameni, kai jis anąsyk čia buvo? Paskui turėjau remontuoti vonią, keisti

virtuvėj plyteles, iš naujo tverti tvorą ir visų kačių per kelias mylias aplinkui atsiprašinėti už jo išdaigas. Daugiau šito nebus!

Kačiukai jam pritarė. Pusbrolis jiems patiko, bet kviestis jį paviėšėti atrodė per daug pavojinga.

— Manau, kad atsisakyti negalime, – tarė mamytė Katė. — Kas nors turi pasirūpinti Išdykėliu. Be to, šis laiškas išsiųstas prieš savaitę. Jis jau tikriausiai pakeliui.

— Tuomet turime gerai pasirengti, – niūriai burbtelėjo tėvelis Katinas.

Kačiukai taip ir padarė: gražiausius žaislus išslapstė, o dūžtamus daiktus sudėjo, kad nepasiektų.

— Na, šito jau per daug! – nusijuokė mamytė Katė, kai tėvelis Katinas įžengė vidun, užsivožęs ant galvos seną karišką šalną. — Ne

toks jau jis blogas!

Bet juokingiausia, kad Išdykėlis iš tiesų nebuvo blogas. Jis mandagiai pasisveikino su savo dėde ir teta ir kuo gražiausiai, kaip puikiai išauklėtas kačiukas, atsisėdo prie stalo.

— Žinai, Išdykėli, — tarė tėvelis Katinas, — tu tikrai pasikeitei. Pereito tavo apsilankymo mes... e-e... dar ilgai nepamiršom.

— Oi, — atsiduso Išdykėlis. — Tada aš buvau mažas, o dabar paūgėjau. Labai ačiū už skanius pietus. Po kelionės eisiu anksčiau miegoti.

Išdykėlis atsistojo ir pasisuko eiti. Nelaimei, jam už diržo kažkodėl užlindo staltiesės kampas. Ir visos lėkštės, lėkštelės, troškinyš bei garsusis mamytės Katės pyragas su uogiene akimirksniu atsidūrė ant grindų!

— Oi, Išdykėli! — juokdamiesi iki ašarų sušuko tėvelis Katinas, mamytė Katė ir visi penki kačiukai. — Tu nė iš tolo nepasikeitei!

„Sveika, Marija"

Viename kaime gyveno neturtingas kalvis. Jis staiga mirė, palikdamas žmoną ir penkis mažamečius vaikus. Vargšė našlė, kiek galėdama, stengėsi aprūpinti savo vaikelius, bet badas vis dažniau žiūrėdavo į akis.

Kartą išalkę vaikai apspito savo mamytę ir, išmeigę į ją akutes, graudžiai maldavo:

— Mamyte, noliu valgyti!

Tarsi peilis pervėrė motinos širdį. Ašaromis pasruvo jos akys. Glausdama prie savęs vaikučius, ji vos pratarė:

— Vaikeliai, aš nebeturiu duonos...

Kiek patylėjusi, pridūrė:

— Aš negaliu jums padėti! Bet jūs turite danguje kitą Mamytę, be galo gerą Motinėlą Mariją. Pasimelskime, vaikučiai, paprašykime, kad ji mums duotų duonytės.

Tuoju visi suklaupė, ir mažučiai, sudėję rankutes, pakėlę akis į dangų, motinai padedant, ėmė kalbėti „Sveika, Marija".

Tyliai prasivėrė durys ir įėjo turtingas kaimynas. Jis ką tik buvo pas kleboną, ir šis paprašė jį sušelpiti našlės šeimą. Baigus maldą, kaimynas pasisiūlė jiems padėti.

Kiek buvo džiaugsmo vargšams vaikučiams, kad geroji Motinėlə Marija juos išklausė! Nustebo ir motina, ir kaimynas dėl tokio, kaip jiems atrodė, stebuklingo sutapimo. Apie tai netrukus sužinojo visas kaimas, ir kiti kaimynai taip pat ėmė šelpiti našlaičius. Taip, kol vaikai paaugo, jiems nieko nebetrūko.

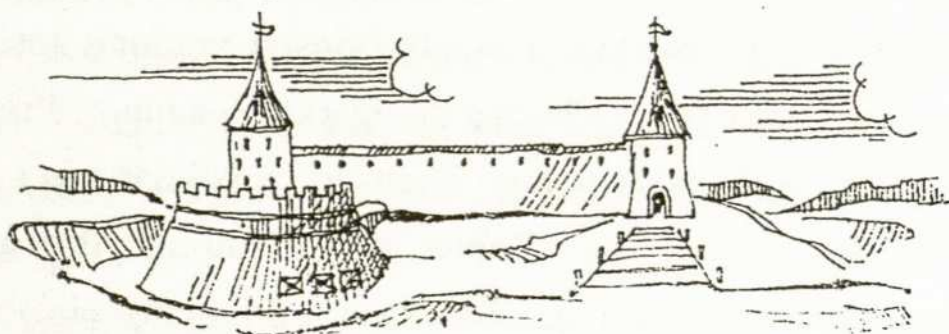
IŠ ISTORIJS LOBYNO

Kęstučio laidotuvės

Narsųjį Kęstutį ir jo sūnų Vytautą Jogaila apgaulingai suėmė ir Krėvos pilies urvuose uždarė.

Toji žinia žaibo greitumu aplėkė visą Lietuvą, Aukštaičius ir Žemaičius, keldama neapsakomą skausmą viso krašto gyventojų širdyse. Kas gi negerbė, kas nemylėjo Trakų valdovo, narsaus ir kilnios dvasios senelio? Bet baimė, kerštas ir pasipiktinimas perpildė visų širdis, kai penktą dieną išgirdo, kad Kęstutis Jogailos įsakymu jo bernų ir kryžiuočių knechto Krėvos pilies požemiuose pasmaugtas. Išsigando Jogaila savo begėdiško darbo, sudrebėjo didžiojo kunigaikščio soste prieš žmonių kerštą ir sumanė nuslėpti savo dėdės užmušimą, iškeldamas jam iškilmingas laidotuves.

Kęstučio kūną ant puikių neštuvų iš Krėvos į Vilnių pasikeisdami nešė belaisviai, prieš karstą ėjo šimtas raudotojų, kurios garsiai traukė liūdną raudų melodiją ir gausiai liejo ašaras į stiklines ašarines. Prieš

jas ėjo muzikantai ir trimitininkai, perpildydami miškus varinių skardų tarškėjimu ir vamzdžių bei ragų garsais. Šimtas ginkluotų ietimis, kirviais ir lankais kareivių supo nešamą kunigaikščio karstą, o paskui sekė ištikimas jo tarnas, kuris buvo pasiryžęs susideginti su savo viešpačiu; toliau vedė Kęstučio žirgą, jo medžioklės šunis, nešė sakalus ir vanagus, o auksuotose skryniose – kepurę, rūbus, ginklus, aukso diržus ir kitas brangenybes. Priešaky visos eisenos jojo dvidešimt raitelių. Šie jodami švaistė nuogais kardais, svaidė juos į viršų, vaikydami piktaşias dvasias, ir rūščiai šaukė: „Bėkit, velniai, nuo šio kūno! Ginki, Pikuolī, jo vėlę!"

Pakeliui garsios raudotojų giesmės, skambūs ragų ir vamzdžių balsai ir vyrų šūkavimai viliojo iš kiemų gyventojus, kurie gausiai prie gedulingos eisenos dėjosi, tai, kol eiseną pasiekė Vilnių, susidarė didžiulė minia. Už miesto, gedulingais rūbais apsitašęs, bajorų, riterių ir didikų lydimas, laukė Jogaila. Išvydęs eiseną, nulipo nuo arklio ir neva su skausminga veido išraiška prisiartino prie neštuvų, o kai neštuvus pastatė ant žemės, prišoko prie šalto dėdės lavono ir nenuoširdžiu, bet garsiu verksmu prapliupo.

Vėl kėlė neštuvus ant pečių ir į pilį nunešė. Ten jau buvo prikūrenta pirtis, kur nuprausė velionio kūną, patepė kvepiančiais aliejais, apvilko baltu rūbu, aprenge žėrinčiais šarvais, apjuosė aukso diržu, gausiai brangiais akmenimis kaišytu, apsiautė šviesiai raudonu apsiaustu, gausiai auksu siuvinėtu, ir užmovė kunigaikščio kepurę. Prie šono pakabino kardą, kuris dabar bejėgėję Kęstučio rankoj dar taip neseniai Lietuvos priešams baisus buvo. Kaklas, kad nebūtų matyti smaugimo žymių, buvo apvyniotas baltu rankšluosčiu su įrištais jame pinigais, kad

velionis turėtų kuo sumokėti už įėjimą į aną pasaulį.

Taip papuoštą Kęstučio kūną įnešė į didžiausią pilies salę ir pasodino kunigaikščio sostan. Kad ir staigi buvo mirtis, vis dėlto narsaus senelio veide liko kilnios didybės ir rimtumo žymių, kurias didino nusileidusi ant krūtinės žila barzda ir balti antakiai. Šalia buvo pastatytos statinės su midum ir alum. Plačiai atidaryti pilies vartai, kad kiekvienas, neatsižvelgiant į lytį ir luomą, laisvai galėtų paskutinį kartą pamatyti ir atsisveikinti su buvusiu savo valdovu. Penkias dienas minios žmonių plaukė į pilį, penkias dienas truko atsisveikinimas. Pirmas atsisveikinė Jogaila. Gerdamas už mirusį ir dėdamasis verkiąs, klausė jį:

— Už tave geriau, brangus dėde, kodėl numirei?

Visi salėj kartojo:

— Kodėl numirei?

— Ar neturėjai ko valgyti ir gerti?

— Ar neturėjai valstybės, pilių ir tarnų?

— Ar turtų, rūbų ir brangenybių neturėjai?

— Ar mylimos žmonos nebuvo, vaikų? O, kunigaikšti, kodėl numirei?

Vėliau atvestas iš kalėjimo Kęstučio sūnus Vytautas. Šis neverkė, veidas suakmenėjęs, užčiauptos lūpos ir nė ašaros akyse. Priėjo prie tėvo lavono, paėmė šaltą jo ranką į savo karštą delną, ilgai žiūrėjo į mylimą veidą, o širdy kerštas virė. Paskiau, nė nežvilgtelėjęs į susikrimtusį iš baimės Jogailą, grįžo į kalėjimą ten laukti tėvo laidotuvių.

Tuo pat laiku, Šventaragio slėny, tarp Perkūno šventyklos ir Neries,

kunigaikščių lavonams deginti skirtoje vietoje, ėjo rangos darbai laidotuvėms. Daugybė tarnų vežė iš Lukiškių šilo didžiausius ąžuolų ir pušų rąstus ir vyresniųjų prižiūrimi krovė aukščiausią laužą, perdėdami medžius sausomis samanomis ir šiaudais, dabindami ąžuolų lapų vainikais. Visuos keturiuos kampuos buvo pastatytos statinės su sakais ir riebalais, o ant atskiro pakilimo pastatyta urna, į kurią bus supilti likusieji sudegusio lavono pelenai. Šeštą dieną, akivaizdoje nesuskaitomos minios, kuri pripildė ne tik visą Šventaragio slėnį ir kalnus, bet apgulė tvoras, pilies volus ir medžius, išnešė toje pat kėdėje sėdintį kunigaikščio lavoną ir pastatė pačiam viršuj ant tam tyčia parengto kauro. Kunigaikštis, kuris ne kartą savo krūtine dengė nuo priešo tuos kalnus, miškus, upes, žodžiu, visą brangią jam Lietuvą, šiandien, kada jis taip reikalingas, sako paskutinį sudiev, amžinai ją apleidžia ir tarytum laimina iš aukšto sosto susirinkusias prie jo kojų minias.

Paskui Kunigaikštį užlipo ant laužo ir atsistojo jo ištikimas tarnas, kuris visą gyvenimą dalijosi su savo valdovu laimėmis ir nelaimėmis ir net dabar nenorėjo su juo skirtis, trokšdamas jam taip pat tarnauti ir po mirties, kaip gyvas būdamas tarnavo. Arklys, tartum jausdamas, kokia baisi mirtis jo laukia, plėšėsi iš tarnų rankų, žvengė ir piestu stojo, bet galiausiai pasidavė likimui ir leidosi ant laužo vedamas. Čia jį pargriovė ir virvėmis suvaržė. Vargšas gyvulėlis gulėjo atmetęs savo baltus, plačius karčius, kaklą ištiesęs ir vedžiojo pilnomis priekaišto akimis po susirinkusias minias.

Tęsinys sekančiame „Eglutės“ numeryje

AR ŽINAI?

... Pietų Amerikos dykumose auga keistas ir nuostabus augalas, vadinamas keliautoju. Jis gali judėti! Prasidėjus sausrai, šis augelėlis tiesiog ištraukia iš dirvos savo šaknis ir visas susivynioja į kamuolėlį. Vėjo genamas jis rieda per dykumą, kol randa drėgnos dirvos lopinėlių. Į jį suleidęs šaknis, keliauninkas ramiai auga toliau, o jei pasidaro per sausą – vėl iškeliauja...

... skėtis buvo išrastas Rytų šalyse ir naudotas jau daugelį šimtmečių. O štai Europoje pirmieji skėčiai pasirodė palyginti neseniai – „tik“ prieš 250 metų...

... šaukštas pradėtas vartoti XVI amžiuje, o peilis ir šakutė tuo metu jau buvo plačiai vartojami. Šakutė – italų išradimas. O kol šių įrankių nebuvo, net ir karalių rūmuose maistą iš lėkštės imdavo rankomis...

... Atlanto vandenyne gyvena į ungurius panašios žuvys miksinos, turinčios net 4 širdis! Kiekviena širdis plaka atskiru ritmu ir „aptarnauja“ tik tam tikrą žuvies kūno dalį...

... Mokslininkai, tyrę vienos Centrinės Afrikos genties kalbą, ilgai nenustatė, ką reiškia vienas tos kalbos žodis. Mūsų raidėmis užrašytas, jis skambėtų maždaug taip: „SIMIKOLCUKSAF-GRTŠOKOLVAT“. Atsitiktinai paaiškėjo, kad šis griezdiškas žodis reiškia ... „ne“ ...

... Senoviniai samurajų kovos kalavijai tebegaminami ir dabar, tik jau kaip meno dirbiniai. Mat, po šiai dienai Japonijos imperatorius segi prie juostos tokį kalaviją. Kalavijų gamybos paslaptis stropiai saugoma: meistras ją perduoda tik savo sūnui, o šis – savajam ir t.t.

... Gyvūnai nujaučia įvairias gamtos katastrofas (pvz., potvynį, žemės drebėjimą, ugnikalnio išsiveržimą). Užfiksuota daugiau nei 300 atvejų, kai daugelį valandų prieš nelaimę mieste pradėdavo kaukti šunys, blaškytis ir kniaukti katės. Arklidės duris išlauždavo ir laisvėn ištrūkdavo arkliai, iš urvų išlisdavo ne tik gyvatės, bet net ir kurmiai. Kol kas nėra tiksliai žinoma, koku būdu gyvūnai sužino apie gresiantį pavojų.

* * * * *

Kernavėje, buvusioje Lietuvos sostinėje, paneriui driekiasi Pajautos slėnis. Legenda pasakoja, kad taip jis pavadintas kunigaikščio Kerniaus gražuolės dukters garbei. Ir Kerniaus, ir Pajautos pelenai palaidoti kitoje Neries pusėje, Žąsliuose.

Žmonės pasakojo, o rašytojai užrašė: kai nuvirto Pajautos garbei statyta medinė skulptūra, toje vietoje išaugo liepynas.

Legendomis gali tikėti, gali netikėti. Tačiau tai, kad Žąsliai – liepynų kraštas, patikins kiekvienas, kas tik ten lankėsi.

* * * * *

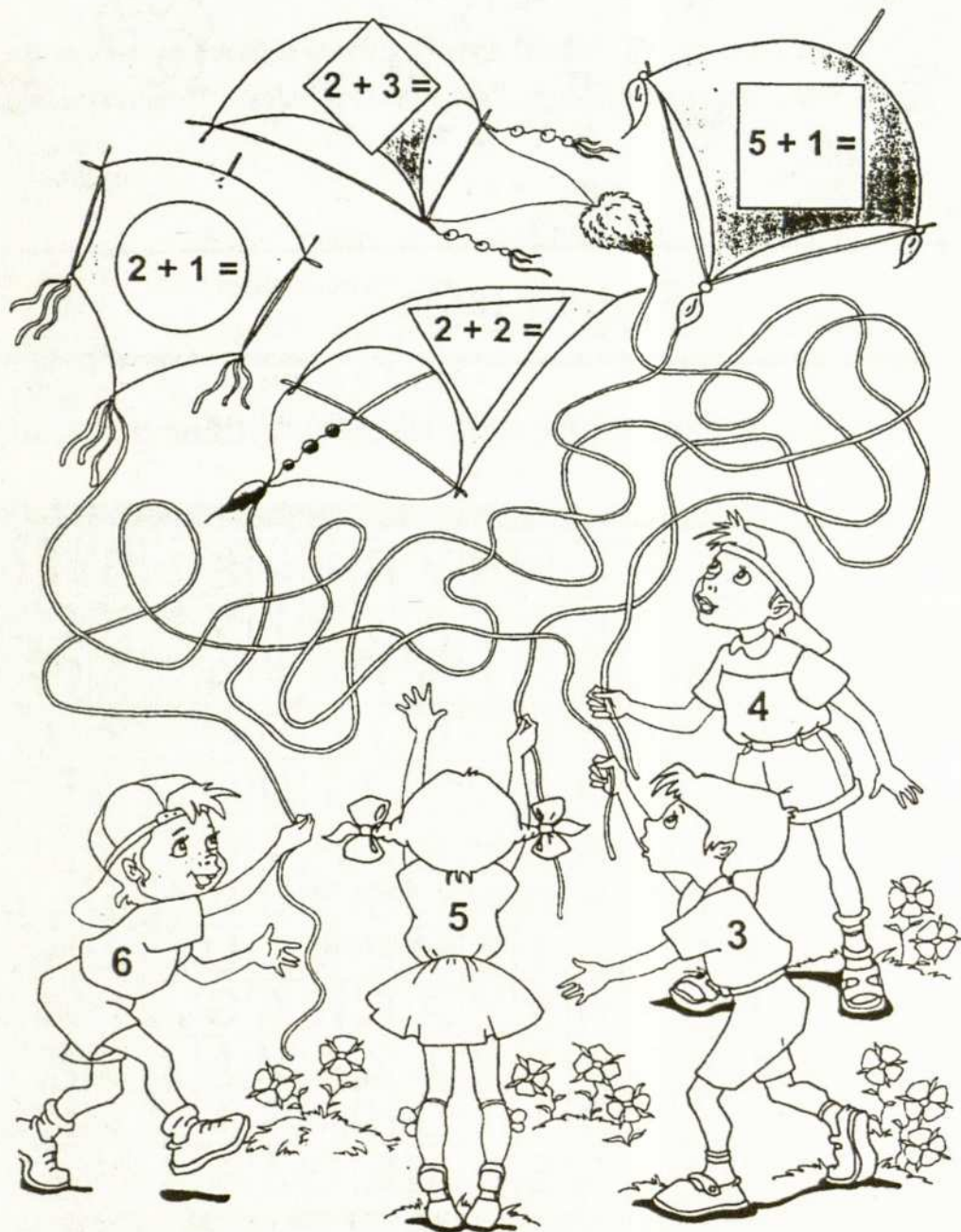
Kažkada Jiezne stovėję nuostabūs Pacų rūmai. Rūmai turėję tiek salių, kiek yra mėnesių. Tiek kambarių, kiek savaičių. Tiek langų, kiek metuose dienų.

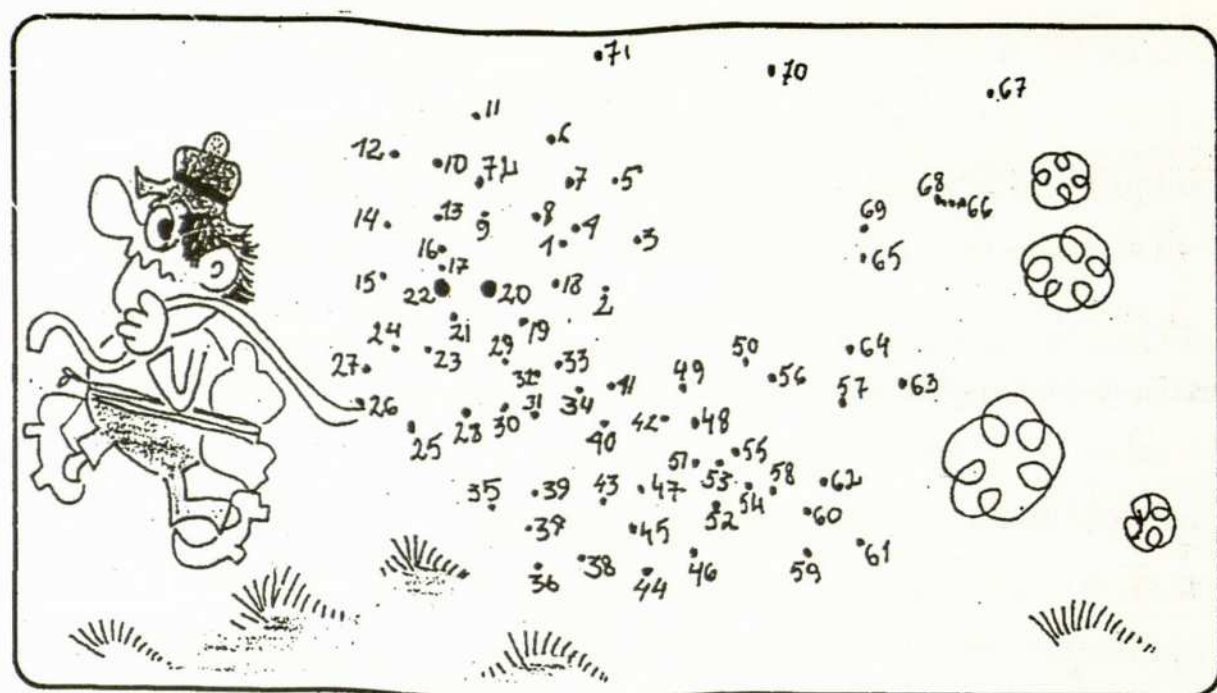
Koks Pocius, toks palocius, koks palocius, toks ir Pocius – ar tik ne nuo tų rūmų kilusi patarlė?

GALVOSŪKIAI

AITVARAI

Visi vaikai turi po aitvarą. Kieno kuris aitvaras sužinosi, kai sudėsi skaičius, kurie surašyti įvairiose figūrose ant aitvarų. Skačius ant aitvaro ir vaiko turi būti toks pat.

Sujunk taškus

Išbrauk drabužių pavadinimus ir iš likusių raidžių perskaitysi priežodį.

Chalatas,
marškiniai,
kaklaraištis,
skrybėlė, paltas,
kailiniai,
kojinės,
palaidinė,
pirštinės,
kostiumas,
pižama, sijonas,
megztinis, triko,
kelnės, švarkas,
liemenė,
sarafanas, skara,
suknelė, kepurė.

P	R	S	S	K	R	Y	B	É	L	É	I	S	K	S
C	H	A	L	A	T	A	S	P	I	V	K	K	E	K
M	A	R	Š	K	I	N	I	A	I	A	A	P	O	
P	K	A	L	L	G	É	J	L	U	O	I	R	U	J
I	O	F	D	A	O	S	D	T	U	O	L	A	R	I
R	S	A	K	R	P	A	L	A	I	D	I	N	É	N
Š	T	N	E	A	N	O	S	S	U	K	N	E	L	É
T	I	A	L	I	E	M	E	N	É	U	I	Ž	S	S
I	U	S	N	Š	V	A	R	K	A	S	A	I	M	A
N	M	N	É	T	P	I	Ž	A	M	A	I	O	P	Y
É	A	R	S	I	J	O	N	A	S	T	R	I	K	O
S	S	A	G	S	U	M	E	G	Z	T	I	N	I	S

JUOKŲ MAIŠELIS

- Mamyte, pakeisk mano vardą, – prašo Vytukas.
— O kodėl? – stebisi mama.
— Tėtis, sakė, kad nubaus mane už išdaigą taip tikrai, kaip mano vardas yra Vytukas.

...

Romukas žiūri televizijos serialą „Vergė Izaura“. Ji jam labai patinka. „Aš su ja netgi apsivesčiau!“ – sako visiškai rimtai, paskui susimąsto: „Bet kaipgi vesti... televizorių?“

...

- Koku gyvūnu tu norėtum būti? – klausia močiutė anūko.
— Gorila, – atsako šis.
— Gorila? – stebisi senelė. — Juk jos tokios didelės ir negražios, o tu toks puikus ir mažytis.
— Bet jos laipioja medžiais ir valgo bananus, – nesutinka anūkėlis.

...

— Dangut, paskambink į informaciją ir paklausk, kiek trunka kelionė lėktuvu iš Vilniaus į Palangą – prašo dukters mama.

Dangutė paskambina, pašisveikina ir teiraujasi, kiek laiko skrenda lėktuvas iš Vilniaus į Palangą.

- Minutėlę, – išgirsta malonų balsą ragelyje.
— Ačiū! – padėkoja mergaitė ir bėga pasakyti mamai, kaip greitai jos pasieks kurortą.

...

- Ar matei automobilį iš medžio?
— Žinau, kad tokius kadaise gamino, bet nemačiau...
— Tai lipk į medį ir pamatysi.

...

Mokytojas klausia Jono, kuris klasėje garsėja kaip tikras chuliganas: „Kas nugalėjo Hanibalą?“

Šis atsako: „Mokytojau, šįkart aš tikrai niekuo dėtas!“

DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

Rėdai Pliūrienei	už 10 dol. auką
Dainai Čyvienei	už 5 dol. auką
Juozui Plačui	už 5 dol. auką
Vitai Aukštuolienei	už 5 dol. auką
Teresei Paškonis	už 25 dol. auką

Lithuanian Educational Council of the USA
13648 Kickapoo Trail Lockport, IL 60441 Tel. 708 - 301-6410